

Sygn. akt III AUa 691/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Krystian Serzysko
Sędziowie:	SSA Monika Kowalska (spr.) SSA Dariusz Płaczek
Protokolant:	sekr.sądowy Anna Baran

po rozpoznaniu w dniu 15 listopada 2017 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **B. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.**

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawcy B. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie VIII Wydziału Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 4 lutego 2016 r. sygn. akt VIII U 1578/15

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 691/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 lutego 2016 r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił odwołanie B. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. z dnia 21 lipca 2015 r., którą odmówiono wnioskodawcy prawa do emerytury w wieku obniżonym.

Sąd pierwszej instancji jako bezsporną wskazał okoliczność, iż wnioskodawca urodził się w dniu (...), nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, a na datę wydania wyroku wciąż pozostawał w zatrudnieniu.

Sąd Okręgowy ustalił również, że według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r. ogólny staż pracy ubezpieczonego wynosił 20 lat, 5 miesięcy i 20 dni, w tym okresy składkowe stanowiły 15 lat, 4 miesiące i 7 dni, zaś okresy nieskładkowe ograniczone do 1/3 składkowych wynosiły 5 lat, 1 miesiąc i 13 dni. Stwierdził ponadto, że wnioskodawca w okresie od 1 września do 14 listopada 1980 r. pracował w (...) Przedsiębiorstwie (...) jako stażysta, a od 15 listopada 1980 r. do

28 lutego 1989 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) jako kierownik budowy, gdzie do jego obowiązków należała kontrola i bezpośredni nadzór nad wykonywaniem robót budowlanych. Pracował na pełny etat, w tym 75 % czasu spędzał na terenie budowy. Miał kontakt z azbestem oraz dostawał posiłki regeneracyjne. W tym czasie odbywał także służbę wojskową przez 15 miesięcy, od 1 marca do 30 czerwca 1989 r. pracował w Zakładzie Budowlanym w miejscowości K.. W okresie od 1 lipca 1989 r. do 30 czerwca 1994 r. ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. w O. jako kierownik budowy i jednocześnie majster przy wznoszeniu budynku biurowo-produkcyjnego. Następnie od 2 listopada 1994 r. do 31 marca 1998 r. pracował w (...) sp. z o.o. w D. jako mistrz budowy na pełny etat, nadzorując roboty betoniarskie, zbrojarskie i konstrukcje stalowe. W trakcie tej pracy otrzymywał mleko, a w sezonie zimowych posiłki. W okresie od 11 września 1997 r. do 31 marca 1998 r. wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...)w D. jako kierownik budowy na pół etatu. W tym samym czasie pracował na terenie Huty (...), a jego praca wiązała się z obecnością na terenie budowy niezależnie od warunków pogodowych, a także między innymi wiązała się z wchodzeniem do wykopów. Nie otrzymywał dodatków do wynagrodzenia. Z kolei w okresie od 2 kwietnia 1998 r. do 2 października 2015 r. pracował w Urzędzie (...) w O..

Przedstawiony powyżej stan faktyczny Sąd pierwszej instancji ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego oraz aktach osobowych, a ponadto w oparciu o zeznania świadków – współpracowników wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie jest uzasadnione. Przytaczając treść art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) podniósł, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn; ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, przy czym „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W rozpoznawanej sprawie, zdaniem Sądu pierwszej instancji nie została spełniona przesłanka dotycząca wymogu 25 - letniego okresu zatrudnienia na dzień 1 stycznia 1999 r., co czyni zbędnym rozważanie dodatkowego warunku, jakim był charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę, to jest czy była to praca świadczona w szczególnych warunkach. Sąd Okręgowy podniósł, że wnioskodawca, zaskarżając decyzję organu rentowego odmawiającą przyznania mu emerytury, przyznał, że na dzień 1 stycznia 1999 r. nie spełniał warunku odpowiednio długiego okresu zatrudnienia. Argumentował jednak, że warunek ten spełnił na dzień 31 grudnia 2008 r., a więc zgodnie z art. 46 ust. 1 ww. ustawy o emeryturach i rentach z FUS nabył prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Sąd Okręgowy nie zgodził się ze stanowiskiem skarżącego, wskazując że powołany wyżej przepis art. 184 daje możliwość przejścia na emeryturę w niższym wieku emerytalnym tym ubezpieczonym, którzy nie osiągnęli wymaganego wieku do 31 grudnia 2008 r., lecz pełny staż emerytalny (20/25 lat) i wymagany okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze spełnili do 1 stycznia 1999 r. Wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. nie osiągnął wymaganego przez art. 184 ww. ustawy ogólnego stażu ubezpieczeniowego, a tym samym brak było podstaw do uwzględnienia odwołania.

W związku z powyższym Sąd pierwszej instancji, oddalając odwołanie, orzekł na zasadzie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca. Zaskarżając wyrok w całości zarzucił:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego, w tym:

a. art. 233 § 1 k.p.c. w zakresie swobodnej oceny dowodów poprzez dokonanie ustaleń sprzecznych z zebrany materiałem dowodowym oraz nie dokonanie wszechstronnej oceny dowodów i zastosowanie wadliwych

kryteriów ich oceny poprzez uznanie, że dowody przedstawione przez stronę odwołującą - wbrew ich rzeczywistej treści - nie uzasadniają uwzględnienia wniosków skarżącego;

b. art. 231 k.p.c. poprzez nie uznanie przez Sąd pierwszej instancji za ustalone faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, w sytuacji gdy ustalono fakty, na podstawie których wniosek taki można by wyprowadzić;

c. art. 321 k.p.c., albowiem Sąd Okręgowy rozpoznał sprawę nie wywodząc szczegółowo w uzasadnieniu, jakie jednoczesne przesłanki nie zostały spełnione i na jakiej podstawie;

d. art. 328 k.p.c. poprzez brak ustosunkowania się w uzasadnieniu do ostatecznie sprecyzowanego wniosku, nie ustalenie pełnego stanu faktycznego w sprawie oraz nie wskazanie motywów, jakimi Sąd kierował się oceniając materiał dowodowy;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

a. art. 46 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez jego błędną wykładnię;

b. art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez jego błędną wykładnię;

c. art. 100 i art. 129 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez ich błędną wykładnię;

d. art. 29, 32, 33 i 39 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez ich błędną wykładnię;

e. art. 8 kodeksu pracy, z którego wynika, iż nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współżycia społecznego.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji organu rentowego poprzez przyznanie mu wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, począwszy od 15 lipca 2015 r. oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych, ewentualnie uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania apelacyjnego.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że pracował w warunkach szczególnych przez okres co najmniej 15 lat - do dnia 31 grudnia 1998 r., wykazał 25 - letni okres składkowy i nieskładkowy na dzień 31 grudnia 2008 r., zaś w roku 2015 ukończył 60 lat, co uprawnia go do emerytury. Wskazał, że sumaryczny staż pracy na dzień 1 stycznia 1999 r. wynosił 20 lat, 5 miesięcy i 20 dni, niemniej jednak na dzień 31 grudnia 2008 r. posiadany przez niego staż ubezpieczenia wynosi 30 lat, 5 miesięcy i 20 dni, w tym staż pracy w warunkach szczególnych przekraczający 15 lat. Odnosząc się do podstawy prawnej rozstrzygnięcia wnioskodawca powołał się na treść art. 46 ww. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który nie wskazuje żadnego z warunków, który miałby być spełniony do 1 stycznia 1999 r. Zdaniem apelującego, prawo do wcześniejszej emerytury powinny mieć dwie grupy ubezpieczonych, to jest osoby, które spełniają warunki wynikające z art. 184 lub art. 46 ww. ustawy. Obydwa przepisy są bowiem równoprawne, natomiast zasadniczą podstawę roszczenia wnioskodawcy stanowi art. 46 tej ustawy oraz przepisy rozporządzenia dotyczącego pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Skarżący zwrócił również uwagę na cel i intencję uregulowań przewidzianych w art. 46 ww. ustawy i stwierdził, że aby mężczyzna mógł spełnić na dzień 1 stycznia 1999 r. zarówno warunek stażu pracy (25 lat), jak i warunek wieku (60 lat), musiałby rozpocząć pracę w wieku 16 lat jako pracownik młodociany, to jest w roku 1974, a zatem musiałby się urodzić najpóźniej do roku 1958, a następnie osoba taka chcąc przejść na emeryturę oczekiwałaby na spełnienie warunku wieku do 2018 r., osiągając wówczas 60 lat. W konsekwencji osoby urodzone pomiędzy 1958 r., a 1969 r. nigdy nie spełniłyby wymogu stażu pracy 25 lat przed dniem 1 stycznia 1999 r., albowiem osoba urodzona 1 stycznia 1969 r. musiałaby rozpocząć pracę w wieku

5 lat. W ocenie skarżącego, ustawodawca w art. 46 ww. ustawy przewiduje prawo do emerytury dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r., a przed 1 stycznia 1969 r. pod warunkiem spełnienia do dnia 31 grudnia 2008 r. przesłanek niezbędnych do uzyskania emerytury, określonych w art. 29, 32, 33 i 39 ww. ustawy. Zaakceptowanie wykładni przepisów przyjętej przez Sąd Okręgowy prowadzi do wniosku, że ustawodawca stworzył art. 46 tej ustawy jako przepis martwy w odniesieniu do osób urodzonych pomiędzy 1958 r., a 1969 r. Podobnie przepis art. 184 byłby niewykonalny dla osób urodzonych pomiędzy 1958 r., a 1969 r., gdyż osoby takie nigdy nie osiągnęłyby 25 - letniego stażu pracy do dnia 1 stycznia 1999 r. Wskazanie w art. 46 ww. ustawy daty 1 stycznia 1969 r. jako granicznej daty urodzin umożliwia rozpoczęcie pracy przez pracownika młodocianego i uzyskanie stażu pracy 25 lat do 31 grudnia 2008 r. oraz 15 lat pracy w warunkach szczególnych do 1 stycznia 1999 r., natomiast kwestia osiągnięcia wieku emerytalnego pozostaje rzeczą wtórną. Przyjęcie odmiennej wykładni powyższej regulacji sprawiłoby, że spod działania art. 46 wykluczeni byłiby mężczyźni urodzeni pomiędzy 1958 r., a 1969 r. Przepis art. 46 ww. ustawy należy zatem interpretować w sposób umożliwiający jego wykonanie, co oznacza, że przesłanka wymaganego stażu pracy 25 lat ma być spełniona do 31 grudnia 2008 r., zaś przejście na emeryturę następuje z chwilą osiągnięcia wymaganego wieku, zgodnie z treścią art. 100 tej ustawy. Skarżący powołał się również na wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 12 grudnia 2013 r. (sygn. akt III AUa 1699/12).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie jest uzasadniona.

Przedmiotem zaskarżonej w niniejszym postępowaniu decyzji jest prawo do emerytury, które to roszczenie wnioskodawca wywodzi z treści art. 184, a w postępowaniu sądowym dodatkowo z treści art. 46 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 1383) w powiązaniu z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Apelacja, choć formułuje szereg zarzutów dotyczących naruszenia przepisów procesowych, to w istocie kwestionuje dokonaną przez Sąd pierwszej instancji interpretację podstawy prawnej rozstrzygnięcia. W realiach rozpoznawanej sprawy nie wzbudzają żadnych wątpliwości okoliczności faktyczne odnoszące się do dwóch przesłanek prowadzących do nabycia prawa do emerytury na mocy powyższych regulacji, to jest w kwestii momentu osiągnięcia przez ubezpieczonego wieku 60 lat oraz w przedmiocie rozmiaru ogólnego stażu ubezpieczenia (okresu składkowego i nieskładkowego) przypadającego na dzień 1 stycznia 1999 r. oraz na dzień 31 grudnia 2008 r. Sam wnioskodawca przyznaje, że przed dniem 1 stycznia 1999 r. nie posiada 25 – letniego okresu składkowego i nieskładkowego, lecz staż ubezpieczenia w tym rozmiarze wykazał na dzień 31 grudnia 2008 r. W konsekwencji stwierdzić trzeba, że okoliczności faktyczne istotne z perspektywy rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, związane z ogólnym stażem pracy ubezpieczonego oraz wymogiem ukończenia odpowiedniego wieku emerytalnego, nie są objęte sporem, jak również nie zostały podważone w skardze apelacyjnej. W uwarunkowaniach rozpatrywanego przypadku nie zachodziła potrzeba prowadzenia przez Sąd Okręgowy postępowania dowodowego na okoliczność wykonywania przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach i czynienie ustaleń faktycznych w tej materii, gdyż już niespełnienie jednej z przesłanek nabycia uprawnień emerytalnych, czy to wieku, czy też ogólnego stażu ubezpieczenia, wyklucza wnioskowaną przez skarżącego zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu świadczenia emerytalnego. Ustalenia faktyczne dotyczące kwestii świadczenia przez ubezpieczonego pracy w warunkach szczególnych nie wywierają zatem wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy, co czyni zbędnym odnoszenie się do tego zagadnienia przez Sąd drugiej instancji. Podsumowując ten fragment rozważań należy odnotować, że ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego, o istotnym znaczeniu z punktu widzenia rozstrzygnięcia przedmiotu sporu, nie są obarczone błędem oraz znajdują oparcie w dokumentacji zgromadzonej w toku niniejszego postępowania. Brak jest także podstaw do przypisania Sądowi pierwszej instancji wskazanych przez apelującego uchybień proceduralnych, mających wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. Skonstruowany w apelacji zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów, wynikającej z art. 233 k.p.c., jest chybiony już nawet z tego powodu, że fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy zostały przez wnioskodawcę przyznane i potwierdzone jako zgodne z rzeczywistością i odpowiadające prawdzie. Formułowane przez skarżącego zarzuty, jakoby Sąd Okręgowy dokonał ustaleń sprzecznych z zebraniem w sprawie materiałem

dowodowym oraz nie poddał zebranych dowodów wszechstronnej ocenie, po pierwsze są niezrozumiałe w kontekście składanych przez ubezpieczonego oświadczeń (co do rozmiaru stażu pracy wykazanego na dzień 1 stycznia 1999 r. oraz na dzień 31 grudnia 2008 r.), a ponadto nie zostały sprecyzowane w uzasadnieniu apelacji, co na etapie postępowania drugoinstancyjnego uniemożliwia rzeczową analizę zasygnalizowanych w apelacji zastrzeżeń dotyczących podstawy faktycznej zaskarżonego wyroku. Z przytoczonych powyżej względów Sąd Apelacyjny w całości podzielił poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne, przyjmując je za własne.

Przechodząc do oceny zasadności zarzutów apelacyjnych koncentrujących się na kwestii interpretacji i zastosowania przepisów prawa materialnego warto odnotować, że jako podstawę przyznania emerytury skarżący podaje wykonywanie pracy w szczególnych warunkach, a wysunięte w tej materii żądanie opiera o treść art. 46 powołanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 184 tej ustawy. Tymczasem każde z tych unormowań zawiera odrębnie określone wymogi nabycia prawa do świadczenia emerytalnego w wieku obniżonym w stosunku do powszechnie obowiązującego, między innymi z racji wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Obydwie regulacje prawne niewątpliwie znajdują zastosowanie przy ustalaniu uprawnień emerytalnych osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., do której to grupy przynależy ubezpieczony. Nabycie przez wnioskodawcę emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach uzależnione jest od spełnienia przez niego wszystkich przesłanek wymienionych w art. 46 wskazanej powyżej ustawy, bądź też w art. 184 tej ustawy, z uwzględnieniem regulacji zawartej w § 4 ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. W myśli bowiem art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Nie jest zatem możliwe przyznanie emerytury na mocy przepisów omawianej tutaj ustawy, jeżeli chociaż jeden przewidziany przez ustawodawcę wymóg nie został zrealizowany. Analizę przesłanek nabycia przez ubezpieczonego prawa do emerytury należy rozpocząć od przypomnienia, że zgodnie z treścią art. 46 ust. 1 ww. ustawy emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dotyczącego osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r., prawo do emerytury na warunkach określonych w art. 29, 32, 33 i 39 ustawy przysługuje ubezpieczonym, jeżeli warunki do uzyskania emerytury określone w tych przepisach spełnią do dnia 31 grudnia 2008 r., natomiast art. 184 ust. 1 tej ustawy statuuje wymóg, że przesłanki związane ze stażem ubezpieczeniowym (okres pracy w warunkach szczególnych oraz sumaryczny okres składkowy i nieskładkowy) muszą zostać spełnione przed dniem 1 stycznia 1999 r. Różnica pomiędzy wskazanymi powyżej unormowaniami dotyczy nie tylko daty, według której ocenia się spełnienie warunków nabycia prawa do świadczenia emerytalnego, lecz przejawia się również w tym, że na gruncie regulacji art. 46 tej ustawy niezbędne jest wykazanie wszystkich przesłanek wymienionych w art. 29, 32, 33 i 39 ustawy najpóźniej do dnia 31 grudnia 2008 r., w tym przesłanki osiągnięcia odpowiedniego wieku emerytalnego, tymczasem przepis art. 184 ww. ustawy dopuszcza możliwość ukończenia wieku emerytalnego po dniu 31 grudnia 1998 r., a nawet po dniu 31 grudnia 2008 r., rzecz jasna pod warunkiem posiadania wymaganego przez ustawodawcę okresu ubezpieczenia przed dniem 1 stycznia 1999 r. Konkretyzując wywody prawne w przedmiocie wymagań, jakie art. 46 ustawy stawia osobom ubiegającym się o emeryturę, wypada apelującemu wyjaśnić, że odesłanie do przepisu art. 29 tej ustawy pozwala na nabycie prawa do emerytury mężczyźnie, po osiągnięciu wieku 60 lat, jeżeli ma co najmniej 35-letni okres składkowy i nieskładkowy albo jeżeli ma co najmniej 25-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy. Wnioskodawca nie spełnia tak określonych warunków do dnia 31 grudnia 2008 r. Z kolei przepis art. 33 ww. ustawy odnosi się do osób ubezpieczonych z tytułu działalności twórczej lub artystycznej, zaś art. 39 tej ustawy dotyczy emerytury górniczej, a zatem są to regulacje nie znajdujące zastosowania przy ustalaniu uprawnień emerytalnych skarżącego. W okolicznościach faktycznych rozpatrywanego przypadku można jedynie rozważać kwestię zrealizowania przez ubezpieczonego przesłanek nabycia prawa do emerytury wynikających z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Na mocy tej regulacji prawo do emerytury nabywa pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia (25 - letni okres składkowy i nieskładkowy w przypadku mężczyzn), w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Powiązanie powyższych unormowań, przeznaczonych co do zasady dla osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r., z treścią art. 46 ww. ustawy oznacza, że wszystkie określone w nich warunki muszą zostać spełnione

do dnia 31 grudnia 2008 r., łącznie z przesłanką ukończenia 60 roku życia. Wnioskodawca, urodzony (...), obniżony wiek emerytalny 60 lat, wynikający z § 4 ww. rozporządzenia, ukończył w 2015 r., a więc po dacie wyznaczonej w art. 46 powołanej wyżej ustawy. Eksponowany w apelacji przepis art. 46 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie stanowi podstawy do przyznania skarżącemu świadczenia emerytalnego.

Wnioskodawca nie wykazał także spełnienia przesłanek nabycia prawa do emerytury w oparciu o regulację art. 184 tejże ustawy, albowiem udowodniony przez niego okres składkowy i nieskładkowy, uwzględniany według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r., nie osiągnął 25 lat, co ubezpieczony sam przyznał w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

W nawiązaniu do zgłoszonych przez apelującego zastrzeżeń co do sposobu wykładni przepisu art. 46 ww. ustawy, zauważyć trzeba, że skarżący urodził się w (...) roku, a zatem nie należy do grona osób urodzonych w latach 1958 – 1969. Sformułowane w uzasadnieniu apelacji tezy, odnoszące się do ubezpieczonych, których daty urodzenia przypadają na lata 1958 – 1969, nie dotyczą sytuacji faktycznej i prawnej wnioskodawcy i nie znajdują zastosowania w realiach rozpoznawanej sprawy. Skarżący jako osoba urodzona w roku 1955, podejmując pracę zawodową wraz z osiągnięciem pełnoletności, czyli w roku 1973, nie był pozbawiony możliwości wykazania 25 – letniego stażu ubezpieczeniowego, w tym 15 lat pracy w warunkach szczególnych, przed dniem 1 stycznia 1999 r. (1973 r. +25 lat = 1998 r.), co niezależnie od momentu ukończenia wieku emerytalnego (60 lat) prowadziłoby do nabycia przez niego prawa do emerytury na mocy art. 184 ww. ustawy.

Odnosząc się do zasygnalizowanego przez apelującego zagadnienia związanego z kwestią ograniczenia uprawnień emerytalnych ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r., warto przytoczyć pogląd prawny wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2011 r. (III UK 217/10, LEX nr 950438), w którym przyjęto, że przewidziana w art. 46 ust. 1 pkt 2 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych regulacja uzależniająca nabycie przez ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. a przed dniem 1 stycznia 1969 r. prawa do emerytury na podstawie art. 29 tej ustawy od spełnienia wszystkich warunków określonych w tym przepisie do dnia 31 grudnia 2008 r. nie narusza zasady równości kobiet i mężczyzn w zakresie zabezpieczenia społecznego. W uzasadnieniu tego orzeczenia, wskazując na założenia i cele reformy systemu świadczeń społecznych przyjętej od dnia 1 stycznia 1999 r., Sąd Najwyższy podniósł, że istotą tego systemu (po jego reformie) jest powszechność, a więc w miejsce dotychczas rozproszonych i fragmentarycznych regulacji, wprowadzono względnie jednolite zasady określania świadczeń emerytalno-rentowych. Obowiązujący od dnia 1 stycznia 1999 r. system miał charakteryzować się ograniczeniem zakresu podmiotowego wcześniejszego przechodzenia na emeryturę, które wynikało z założeń i celów reformy systemu świadczeń społecznych, a jednym z tych celów było urzeczywistnienie prawa do zabezpieczenia społecznego w aktualnych warunkach demograficznych i gospodarczych. Zamiarem ustawodawcy było ewolucyjne kształtowanie emerytur poprzez ograniczenie uprawnień do wcześniejszej emerytury i ujednoczenie wieku emerytalnego, z uwzględnieniem praw nabytych. Utrzymano bowiem dotychczasowe zasady wcześniejszego przechodzenia na emeryturę osobom urodzonym przed 1 stycznia 1949 r., natomiast ograniczono takie możliwości dla urodzonych po 31 grudnia 1948 r., a przed 1 stycznia 1969 r. Regulacja zawarta w art. 46 ust. 1 powołanej wyżej ustawy ma przy tym charakter przejściowy i pozwala na nabycie prawa do emerytury na zasadach określonych w art. 29, 32, 33 i 39 ustawy, przy spełnieniu wynikających z tych przepisów warunków do dnia 31 grudnia 2008 r. Przejściowy charakter tego unormowania przejawia się tym, że dotyczy ono wąskiej grupy ubezpieczonych (urodzonych po 31 grudnia 1948 r., a przed 1 stycznia 1969 r.), gwarantując im prawo do wcześniejszej emerytury, mimo iż prawo to nie jest przewidziane przez nowy system emerytalno-rentowy. Celem takiej regulacji jest osłabienie niedogodności wynikających z nowego systemu dla osób, które nabywały ekspektatywę emerytury w starym systemie. Sposób modyfikacji dotychczasowych regulacji i opartych na nich uprawnień określa się często jako "wygaszanie dotychczasowych uprawnień, z uwzględnieniem zasad łagodnej ewolucji".

Należy się zgodzić z wnioskodawcą, że ubezpieczeni będący mężczyznami, urodzonymi w podanym w art. 46 ustawy przedziale czasowym (po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r.) nie są w stanie nabyć prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych na podstawie tego przepisu, a to z racji niemożności spełnienia przesłanki osiągnięcia wieku emerytalnego (60 lat) do dnia 31 grudnia 2008 r. Przyjęte przez ustawodawcę rozwiązanie legislacyjne nie jest jednak kwestią przypadku, lecz stanowi wyraz świadomie realizowanego celu reformy

emerytalnej. Skarżący, jako osoba urodzona po dniu 31 grudnia 1948 r., wiek 60 lat ukończył po dniu 31 grudnia 2008 r., a tym samym należy do tej kategorii ubezpieczonych, w stosunku do której ustawodawca, w ramach "wygaszania dotychczasowych uprawnień z uwzględnieniem zasad łagodnej ewolucji", przewidział możliwość nabycia uprawnień emerytalnych na zasadach dotychczasowych, określonych w art. 184 powołanej wyżej ustawy w związku z § 4 cytowanego wyżej rozporządzenia, czyli przy zrealizowaniu przesłanek stażowych do czasu wejścia w życie reformy emerytalnej, to jest do 1 stycznia 1999 r.

Finalnie należy zauważyć, że powołany przez skarżącego wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 12 grudnia 2013 r. (sygn. akt III AUa 1699/12) nie odnosi się do rozważanego w niniejszej sprawie zagadnienia, lecz nawiązuje do problematyki obliczenia emerytury w oparciu o przepis art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w przypadku kobiety, która obniżony wiek emerytalny 55 lat osiągnęła w 2006 r., a więc przed dniem 31 grudnia 2008 r. Przywołane w apelacji orzeczenie sądowe nie znajduje zatem żadnego odniesienia do realiów rozpoznawanej sprawy i nie dyskredytuje prawidłowości zaskarżonego w niniejszym postępowaniu wyroku Sądu pierwszej instancji.

Reasumując, Sąd drugiej instancji stwierdził, że wnioskodawca nie spełnia wszystkich przesłanek uprawniających do emerytury w wieku obniżonym z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, zarówno przewidzianych w art. 184, jak również w art. 46 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zakwestionowane w apelacji rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego jest trafne i nie narusza przepisów proceduralnych, ani też norm materialno-prawnych.

Wobec powyższego, nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji, na podstawie wyżej wskazanych przepisów prawa materialnego i na zasadzie art. 385 k.p.c., orzeczono o jej oddaleniu.

Monika Kowalska Krystian Serzysko Dariusz Płaczek